

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
ІННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**
Силабус навчальної дисципліни
**ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
УКРАЇНИ; ЕТНОЛОГІЯ ТА НАРОДНІ МИСТЕЦТВА**
бакалавр

(назва освітнього ступеня)

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва спеціальності)

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва освітньої програми)

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська
Факультет	Архітектурний
Кафедра	Основ архітектури
Контакти кафедри	Кафедра каб. 5001 (п'ятий поверх старого корпусу) Email: fund.arch@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Іван РЕВСЬКИЙ, канд.архітектури, доцент
Контакти викладачів	Каб. 5004 (п'ятий поверх старого корпусу) Email: ivan.revskiy@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADK.HTML#A2
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2025/10/Grafik-konsultatsij-vykladachiv.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія мистецтва та архітектури України; етнологія та народні мистецтва» спрямована на створення єдиної концепції та доктрини щодо підготовки фахівців за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» за пріоритетним напрямком – збереження монументального і культурологічного спадку. На основі вивчення архітектури та мистецтва України, студенти здобувають розуміння специфіки сучасного образотворчого мистецтва та поєднання кращих надбань з вітчизняними традиціями і досягненнями та переходу від окремих аспектів до єдиної органічної теорії формування художнього образу.

Студенти вивчають при цьому: аспекти художньої культури, урбанізації та архітектури України. Вони з'ясовують унікальність регіональних особливостей, основну типологію архітектурного типів залежно від ситуацій життєдіяльності архітектурних об'єктів, що складаються за їх постійного розвитку.

Навчальна дисципліна «Історія мистецтва та архітектури України; етнологія та народні мистецтва» формує естетичну складову студента під час його підготовки.

	Годи ни	Креди ти	Семестр	
			III	IV
Всього годин за навчальним планом,				
з них:	210	7	104	106
Аудиторні заняття, у т.ч:	74	-	36	38
Лекцій	60	-	30	30
практичні заняття, семінари	14	-	6	8
Самостійна робота, у т.ч:	136	-	68	68
Додаткове опрацювання лекційних тем та тем, які не входять до лекційного курсу	76		38	38
підготовка до контрольних заходів	60	-	30	30
Форма підсумкового контролю			екзамен	екзамен

Мета вивчення дисципліни – розширення культурного, мистецтвознавського кругозору для розвитку естетичної складової світогляду, як необхідної умови підвищення загального художнього рівня і розвитку художнього уподобання, необхідного для подальшої професійної підготовки до творчої діяльності за спеціальностями архітектурного напрямку.

Завдання вивчення дисципліни – ознайомлення з періодизацією світової і вітчизняної культури (по-перш за все у прив'язці до образотворчого мистецтва та архітектури, враховуючи їх історичний синтезований взаємозв'язок), уявлення залежності мистецтва від соціального замовлення доби, засвоєння основних мистецтвознавських термінів і понять, ознайомлення з особливостями мистецтва історичних періодів, жанрів, напрямків і стилів, ведучих національних художніх шкіл, видатних митців та з найзначнішими творами різних видів образотворчого мистецтва.

Пререквізити дисципліни – Історія і теорія мистецтва та архітектури; Історія та культура України.

Постреквізити дисципліни – Історія і теорія дизайну та декоративно-прикладного мистецтва; Основи реставрації творів мистецтва.

Компетентності і результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» **СВО ПДАБА – 023 6 - 2022 :**

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності..

СК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК02. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби втілення своїх пошуків у мистецькому творі.

СК08. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» **СВО ПДАБА – 023 6 - 2022 :**

ПРН05. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід; проводити експертизу; застосовувати методи повернення й відновлення пошкоджених, втрачених та викрадених музейних колекцій.

ПРН11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН13. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН16. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Методи навчання:

- словесний метод: лекція
- наочні методи: ілюстрації, демонстрація.
- **Форми навчання:** групові лекційні заняття в очній та дистанційній формах.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступна частина.
2. Доісторична та стародавня архітектура та мистецтво на території Східної Європи.
3. Архітектура та мистецтво старокиївської доби та доби феодальної роздробленості.
4. Архітектура та мистецтво часів литовського та польського панування.
5. Архітектура та мистецтво гетьманської доби в Україні.
6. Архітектура та мистецтво бароко.
7. Архітектура та мистецтво класицизму.
8. Архітектура та мистецтво еклектики.
9. Архітектура та мистецтво модерну та сецесії.
10. Архітектура та мистецтво неокласицизму.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин,у тому числі			
	усього	л	с	с/р
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (III семестр). Архітектура та мистецтво стародавніх часів та середньовіччя.				
<u>Лекції:</u>				
1. Вступ. Доісторична та стародавня архітектура та мистецтво на території Східної Європи	2	2		
2. Архітектура та мистецтво старокиївської доби	6	6		-
3. Архітектура та мистецтво Київської Русі доби феодальної роздробленості	6	6		-
4. Архітектура та мистецтво часів литовського та польського панування	8	8		-
5. Архітектура та мистецтво гетьманської доби в Україні	8	8		-
<u>Семінари:</u> Обговорення матеріалів за темами передуючих лекцій №№ 1-5.	6		6	-
Опрацювання тем, які не входять до лекційного курсу: Регіональні особливості етнології та народних мистецтв	38			38
Підготовка до контрольних заходів	30			30
Разом	105			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (IV семестр). Мистецтво та архітектура XVII ст. – поч. XX ст.				
6. Архітектура та мистецтво бароко	6	6		
7. Архітектура та мистецтво класицизму	8	8		
9. Архітектура та мистецтво еклектики	6	6		

10. Архітектура та мистецтво модерну та сецесії	5	5		
11. Архітектура та мистецтво неокласицизму	5	5		
Семінари: Обговорення матеріалів за темами передуючих лекцій №№ 6-11.	8		8	
Опрацювання тем, які не входять до лекційного курсу: Регіональні особливості етнології та народних мистецтв	38			38
Підготовка до контрольних заходів	30			30
Разом	105			

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Назва розділу/ теми та її зміст	Тривалість (годин)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (III семестр). Архітектура та мистецтво стародавніх часів та середньовіччя.	
Вступна частина. Доісторична та стародавня архітектура на території Східної Європи: Доісторичні поселення, особливості їх формування та забудови. Розвиток житла та устрою поселень. Трипільська культура. Скіфська культура. Антична архітектурна культура Північного Причорномор'я.	2
Архітектура та мистецтво старокиївської доби: Заснування Києва та інших міст, їх розвиток на перших етапах існування. Хрещення Русі та пов'язані з цим зміни в архітектурно-містобудівній діяльності русичів. Особливості нової будівельної техніки. Перші монументальні храми Києва (Десятинна церква, Софія), Новгород (Софія), Чернігова.	6
Архітектура та мистецтво Київської Русі доби феодальної роздробленості: Архітектура Київщини та Чернігівщини. Архітектура північно-західних князівств. Архітектура південно-західних князівств. Архітектура північних земель.	6
Архітектура та мистецтво часів литовського та польського панування: Архітектура XV – XVII ст. Прояви ренесансної архітектури в та містобудування. Будівництво садово-палацових комплексів. Фортифікаційна діяльність. Сакральна архітектура. Розвиток типології Українських храмів.	8
Архітектура та мистецтво гетьманської доби в Україні: Архітектура столиць Гетьманщини. Чигирин. Батурин. Глухів. Особливості архітектури доби Гетьманщини. Українське бароко. Особливості стилю. Порівняння з іншими проявами бароко в світі.	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (IV семестр). Мистецтво та архітектура XVII ст. – поч. XX ст.	
Архітектура та мистецтво бароко: Різновиди проявів бароко в різних регіонах. Типологія будівель, які виконувались в стилі бароко. Зведення нових та реконструкція існуючих будівель. Бароко в інтер'єрі романських та готичних костелів західних регіонів.	6
Архітектура та мистецтво класицизму: Різновиди проявів класицизму в різних регіонах. Типологія будівель, які виконувались в стилі класицизм. Зведення нових та реконструкція існуючих будівель. Містобудування класицизму, проектування нових та реконструкція існуючих міст.	8
Архітектура та мистецтво еклектики: Різновиди проявів еклектики в різних регіонах. Типологія будівель, які виконувались в стилі еклектики. Зведення нових та реконструкція існуючих	6

будівель.	
Архітектура та мистецтво модерну та сецесії: Особливості проявів нової архітектури в різних регіонах. Модерн в архітектурі особняків. Модерн в архітектурі багатоповерхових житлових та громадських будівель. Привнесення національних рис в стиль модерн.	5
Архітектура та мистецтво неокласицизму: Особливості проявів неокласицизму в різних регіонах. Типологія будівель, які виконувались в неокласицизмі. Копіювання та використання ордерної тематики та композиційних прийомів класичної архітектури та мистецтва.	5

6. ТЕМИ СЕМІНАРІВ.

Тема занять	Кількість годин	
Змістовий модуль 1 (III семестр). 1. Доісторична та стародавня архітектура та мистецтво на території Східної Європи 2. Архітектура та мистецтво стародавньої доби 3. Архітектура та мистецтво Київської Русі доби феодальної роздробленості 4. Архітектура та мистецтво часів литовського та польського панування 5. Архітектура та мистецтво гетьманської доби в Україні	6	14
Змістовий модуль 2 (IV семестр). 6. Архітектура та мистецтво бароко 7. Архітектура та мистецтво класицизму 8. Архітектура та мистецтво еkleктики 9. Архітектура та мистецтво модерну та сецесії 10. Архітектура та мистецтво неокласицизму	8	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Тема занять	Кількість годин
Не передбачено навчальним планом	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання тем, які не входять до лекційного курсу: Регіональні особливості етнології та народних мистецтв	76
2.	Підготовка до контрольних заходів	60
	Разом.	136

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методом контролю знань студента є письмовий метод.

11. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова письмова контрольна робота, яка складається з двох питань на знання періодизації світової і вітчизняної культури, особливостей мистецьких шкіл та творчості митців. Підсумкова оцінка складається як середнє арифметичне оцінок за відповідь на кожне питання. В залежності від конкретного питання оцінка виставляється за:

90 – 100 балів: відмінне знання періодизації вітчизняної культури, вміння порівнювати та визначати особливості творчості митців, особливості і якості творів образотворчого мистецтва відносно історичних періодів, жанрів, напрямків, стилів, ведучих національних художніх шкіл,

вміння характеризувати композиційні, формоутворювальні, колористичні, змістовні властивості творів образотворчого мистецтва.

82 – 89 балів: дуже добре знання періодизації вітчизняної культури, вміння порівнювати та визначати особливості творчості митців, особливості і якості творів образотворчого мистецтва відносно історичних періодів, жанрів, напрямків, стилів, ведучих національних художніх шкіл, можливість характеризувати композиційні, формоутворювальні, колористичні, змістовні властивості творів образотворчого мистецтва.

75 – 81 бал: добре знання періодизації вітчизняної культури, можливість порівнювати та визначати певні особливості творчості митців, окремі особливості і якості творів образотворчого мистецтва відносно історичних періодів, жанрів, напрямків, стилів, ведучих національних художніх шкіл.

69 – 74 бали: задовільне знання періодизації вітчизняної культури, вміння визначати особливості творчості митців та якості творів образотворчого мистецтва.

60 – 68 балів: достатнє знання періодизації вітчизняної культури.

Менше 60 балів: недостатнє знання матеріалу.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Історія української архітектури / В.І. Тимофієнко, Ю.С. Асєєв, В.В. Вечерський та ін. / за ред. В.І. Тимофієнка. – К. : Техніка, 2003. – 472 с.

2. Логвин Г.Н. По Україні. – Київ, 1968.-368с.3. Побожій І. Імена України. 100 митців. Суми: Університетська книга, 2020.

236 с.

3. Самойлович В. П. Народна архітектура України / Самойлович В. П. – К. : Абрис, 1999. – 282 с.

4. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн / Упор. З.В. Мойсеєнко-Чепелик. – К.: КНУБА, 2000. – 378 с.

5. Уманцев Ф.С. Мистецтво давньої України: історичний нарис / Ф.С. Уманцев. –К.: Либідь, 2002. –328 с.

12. ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Українське мистецтво к. XVIII - поч. XIX ст. <https://www.youtube.com/watch?v=fHOoOQgJBWc>

2. Віртуальний читальний зал ПДАБА: <https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Flibrary%2FShared%20Documents%2F1%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%2F%D0%90%D1%80%D1%85%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%84%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%2F%D0%94%D0%A1%2F%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2&viewid=fd845af6%2D2dda%2D4d0a%2D8f8b%2Ddbfd1a0bb90c>

Розробник

Іван РЕВСЬКИЙ

Гарант освітньої програми

Олена ПОЛОВНА-ВАСИЛЬСЬКА

Силабус затверджено на засіданні кафедри _____ основ архітектури

Протокол від « 28 » серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

Іван РЕВСЬКИЙ